

«QUE L'ESPERANÇA US OMPLI D'ALEGRIA» (Rm 12,12)

Missatge del Sant Pare Francesc per a la XXXVIII Jornada Mundial de la Joventut

26 de novembre de 2023

Benvolguts joves!

El mes d'agost passat vaig trobar centenars de milers dels vostres coetanis, procedents d'arreu del món, reunits a Lisboa per a la Jornada Mundial de la Joventut. Durant la pandèmia, enmig de tantes incerteses, teníem l'esperança que aquesta gran celebració de l'encontre amb Crist i amb altres joves es pogués dur a terme. Aquesta esperança es va fer realitat i per a molts dels que hi eren presents —entre els quals m'hi incloc—, va sobrepassar totes les expectatives! Que bonica que va ser la nostra trobada a Lisboa! Una veritable experiència de transfiguració, una explosió de llum i alegria!

Al final de la missa de clausura al Campo do Graça, us vaig indicar la propera etapa del nostre pelegrinatge intercontinental: Seül, Corea, l'any 2027. Però abans d'aquell moment, us vaig citar a Roma, per al Jubileu dels joves, l'any 2025, on també vosaltres sereu “pelegrins d'esperança”.

Vosaltres, joves, sou realment l'esperança joiosa d'una Església i d'una humanitat sempre en camí. Voldria agafar-vos de la mà i recórrer amb vosaltres el camí de l'esperança. Voldria parlar amb vosaltres dels nostres goigs i esperances, però també de les tristeses i angoixes del nostre cor i de la humanitat que pateix (cf. Const. past. *Gaudium et spes*, 1). En aquests dos anys de preparació per al Jubileu, meditem primer sobre l'expressió paulina «Que l'esperança us ompli d'alegria» (Rm 12,12), i després aprofundirem la del profeta Isaïes «Els qui es confien en el Senyor [...] caminen sense cansar-se» (Is 40,31).

D'on ve aquesta alegria?

«Que l'esperança us ompli d'alegria» (Rm 12,12) és una exhortació de sant Pau a la comunitat de Roma, que viu un període de forta persecució. En realitat, l'“alegria en l'esperança” predicada per l'Apòstol brolla del misteri pasqual de Crist, de la força de la seva resurrecció. No és el fruit de l'esforç humà, de l'enginy o de l'habilitat. És l'alegria que neix de l'encontre amb Crist. L'alegria cristiana ve de Déu, de saber-nos estimats per ell.

Benet XVI, en reflexionar sobre la seva experiència a la Jornada Mundial de la Joventut de Madrid l'any 2011, es preguntava: «L'alegria, d'on ve? Com s'explica? Segurament hi ha molts factors que intervenen alhora. Però el més decisiu és [...] la certesa que ve de la fe: jo soc estimat. Tinc una tasca en la història. Soc acceptat, soc estimat.» I va precisar: «Al cap i a la fi, necessitem una acollida incondicionada. Només si Déu m'acull, i d'això n'estic segur, sé definitivament: És bo que jo existeixi. [...] És bo existir com a persona humana, fins i tot en temps difícils. La fe fa alegres des de dins» (Discurs a la Cúria romana, 22 de desembre de 2011).

On és la meva esperança?

La joventut és un temps ple d'esperances i somnis, alimentats per les realitats boniques que enriqueixen la nostra vida: l'esplendor de la creació, les relacions amb els nostres éssers estimats i amb els amics, les experiències artístiques i culturals, els coneixements científics i tècnics, les iniciatives que promouen la pau, la justícia i la fraternitat, i així successivament. Això no obstant, vivim en una època en la qual, per a molts, inclosos els joves, l'esperança sembla ser la gran absent. Molts dels vostres coetanis que, lamentablement, viuen experiències de guerra, de violència, d'assetjament escolar i d'altres tipus de dificultats, es veuen afluïts per la desesperació, la por i la depressió. Se senten com tancats en una presó fosca, incapaços de veure els raigs del sol. Això queda dramàticament demostrat per l'alt nombre de suïcidis entre els joves en diversos

països. En un context així, com es pot experimentar l'alegria i l'esperança de les quals parla sant Pau? Més aviat es corre el risc que s'apoderi d'un mateix la desesperació, el pensament que és inútil fer el bé, perquè no seria apreciat ni reconegut per ningú, com llegim en el llibre de Job: «On és, doncs, la meva esperança? Qui en pot veure una espurna?» (Jb 17,15).

Enfront dels drames de la humanitat, sobretot davant el patiment dels innocents, també nosaltres, com resem en alguns salms, preguntem al Senyor: “Per què?” Doncs bé, nosaltres podem ser part de la resposta de Déu. Nosaltres, creats per ell a la seva imatge i semblança, podem ser expressió del seu amor, que fa néixer l'alegria i l'esperança fins i tot allí on sembla impossible. Em ve al cap el protagonista de la pel·lícula *La vida és bella*, un jove pare que, amb delicadesa i imaginació, aconsegueix transformar la dura realitat en una espècie d'aventura i joc, donant així al seu fill “ulls d'esperança”, protegint-lo dels horrors del camp de concentració, salvaguardant la seva innocència i impedit que la maldat humana li robi el futur. Però no es tracta només d'històries inventades! És el que veiem a la vida de molts sants, que han estat testimonis d'esperança fins i tot enmig de la més cruel perversitat humana. Pensem en sant Maximilià Maria Kolbe, en santa Josefina Bakhita, o en els beats cònjuges Józef i Wiktoria Ulma amb els seus set fills.

La possibilitat d'encendre una esperança en el cor dels homes, a partir del testimoniatge cristià, va ser magistralment posada en relleu per sant Pau VI quan ens recordava: «Un cristià o un grup de cristians, en el si de la comunitat humana en la qual viuen, [...] irradien d'una manera senzilla i espontània la fe en alguns valors que van més enllà dels valors corrents, i l'esperança en quelcom que no es veu ni gosarien somiar» (Exhort. Ap. *Evangelii nuntiandi*, 21).

La “petita” esperança

El poeta francès Charles Péguy, a l'inici del seu poema sobre l'esperança, parla de les tres virtuts teològals —fe, esperança i caritat— com tres germanes que caminen juntes:

«La petita Esperança avança entre les seves dues germanes grans i no se la té en compte. [...]

És ella, aquesta petita, qui ho arrossega tot.

Perquè la Fe no veu sinó allò que és.

I ella veu el que serà.

La Caritat no estima sinó allò que és.

I ella, ella estima el que serà.

[...]

És ella qui fa caminar les altres dues.

I les arrossega.

I fa caminar tothom.»

(*El pòrtic del misteri de la segona virtut*, Milà 1978, 17-19).

També jo estic convençut d'aquest caràcter humil, “menor”, però fonamental de l'esperança. Pensem-hi: com podríem viure sense esperança? Com serien els nostres dies? L'esperança és la sal de la quotidianitat.

L'esperança, llum que brilla en la nit

A la tradició cristiana del Tridu pasqual, el Dissabte Sant és el dia de l'esperança. Entre el Divendres Sant i el Diumenge de Pasqua, és com un punt intermedi entre la desesperació dels deixebles i la seva alegria pasqual. És el lloc on neix l'esperança. Aquest dia, l'Església commemora en silenci la davallada de Crist als inferns. Ho podem veure representat de manera pictòrica en moltes icones. Ens mostren Crist resplendent de llum que baixa a les tenebres més profundes i les travessa. I és així: Déu no es queda a mirar amb compassió les nostres zones de mort o a cridar-nos des de lluny, sinó que entra dins les nostres experiències d'infern com una llum que brilla en les tenebres i les venç (cf. Jn 1,5). Ho expressa bé un poema en llengua xhosa sud-africana: «Encara que ja no hi hagi esperances, amb aquesta poesia desvetlla l'esperança. La meva esperança es desvetlla perquè espero en el Senyor. Espero que ens unirem! Mantingueu-vos forts en l'esperança, perquè la victòria és a prop.»

Si ho pensem bé, aquesta era l'esperança de Maria, la Mare de Déu, que es va mantenir forta al costat de la creu de Jesús, segura que la "victòria" era a prop. Maria és la dona de l'esperança, la Mare de l'esperança. Al Calvari, «esperant contra tota esperança» (Rm 4,18), no va deixar que s'apagués en el seu cor la certesa de la Resurrecció anunciada pel seu Fill. Va ser ella qui va omplir el silenci del Dissabte Sant amb una espera amorosa i plena d'esperança, infontent en els deixebles la convicció que Jesús venceria la mort i que el mal no tindria l'última paraula.

L'esperança cristiana no és un optimisme fàcil, ni un placebo per a incauts. És la certesa, arrelada en l'amor i la fe, que Déu no ens deixa mai sols i manté la seva promesa: «Ni quan passi per la vall tenebrosa, no tinc por de cap mal, perquè [...] ets vora meu» (Sl 23,4). L'esperança cristiana no és negació del dolor i de la mort, sinó que és celebració de l'amor de Crist ressuscitat que sempre està amb nosaltres, encara que ens sembli llunyà. «Crist mateix és per a nosaltres la gran llum d'esperança i de guia en la nostra nit, perquè ell és "l'estel resplendent del matí" (Ap 22,16)» (Exhort. Ap. *Christus vivit*, 33).

Alimentar l'esperança

Quan l'espurna de l'esperança s'ha encès en nosaltres, a vegades correm el risc que s'apagui per les preocupacions, les pors i les càrregues de la vida quotidiana. Però una espurna necessita aire per a continuar brillant i ressorgir en un gran foc d'esperança. I és la brisa suau de l'Esperit Sant la que alimenta l'esperança; però també nosaltres podem ajudar a alimentar-la de diverses maneres.

L'esperança s'alimenta amb la pregària. Pregant es custodia i es renova l'esperança. Pregant mantenim encesa l'espurna de l'esperança. «La pregària és la primera força de l'esperança. Tu preguntes i l'esperança creix, avança» (*Catequesi*, 20 de maig de 2020). Pregar és com pujar a molta altitud: quan som a terra, moltes vegades no podem veure el sol perquè el cel està cobert de núvols. Però si ens elevem per damunt dels núvols, la llum i la calor del sol ens envolten, i en aquesta experiència trobem la certesa que el sol està sempre present, malgrat que tot es vegi gris.

Benvolguts joves, quan les espesses boires de la por, el dubte i l'opressió us envolten, i no aconsegiu veure el sol, seguiu el camí de la pregària. Perquè «quan ja ningú no m'escolta, Déu encara ho fa» (Benet XVI, Carta enc. *Spe salvi*, 32). Davant les angoixes que ens assalten, prenguem-nos cada dia un temps per a descansar en Déu: «Reposa només en Déu, ànima meva, d'ell em ve tota esperança» (Sl 62,6).

L'esperança s'alimenta amb les nostres eleccions diàries. La invitació a alegrar-se en l'esperança, que sant Pau adreça als cristians de Roma (cf. Rm 12,12), exigeix fer eleccions molt concretes en la vida de cada dia. Per això us exhorto a escollir un estil de vida enfortit en l'esperança. Us poso un exemple: a les xarxes socials sembla més fàcil compartir males notícies que notícies esperançadores. Per tant, us faig una proposta concreta: procureu compartir cada dia una paraula d'esperança. Convertiu-vos en sembradors d'esperança en la vida dels vostres amics i de tots aquells que us envolten. En efecte, «l'esperança és humil, i és una virtut que s'ha de treballar —diguem-ho així— cada dia. [...] Cada dia cal recordar que tenim la garantia que és l'Esperit qui treballa en nosaltres a través de coses petites» (cf. *Meditació matutina*, 29 d'octubre de 2019).

Encendre la torxa de l'esperança

A vegades vosaltres sortiu de nit amb els vostres amics i, si és fosc, enceneu la llanterna del telèfon mòbil per a fer llum. En els grans concerts, milers de vosaltres moveu aquests llumets moderns al ritme de la música, creant una escena suggestiva. De nit, la llum ens permet veure les coses de manera nova, i fins i tot en la foscor emergeix una dimensió de bellesa. El mateix passa amb la llum de l'esperança, que és Crist. Per ell, per la seva resurrecció, la nostra vida és il·luminada. Amb ell ho veiem tot amb una nova llum.

Es diu que quan la gent s'apropava a sant Joan Pau II per a parlar-li d'un problema, la seva primera pregunta era: "Com es veu això a la llum de la fe?" Una mirada il·luminada per l'esperança també fa que les coses es vegin amb una llum diferent. Us convido, doncs, a tenir aquesta mirada en la

vostra vida diària. Animat per l'esperança divina, el cristià està ple d'una alegria diferent, que li surt de dins. Hi ha i hi haurà sempre reptes i dificultats, però si tenim una esperança "plena de fe", els afrontem sabent que no tenen l'última paraula, i nosaltres mateixos ens convertim en una petita torxa d'esperança per als altres.

Cadascun de vosaltres pot ser-ho també, en la mesura que la vostra fe es faci concreta, aferrada a la realitat i a les històries dels germans i germanes. Pensem en els deixebles de Jesús, que un dia, en una muntanya elevada, el van veure resplendir amb llum gloriosa. Si s'haguessin quedat allà dalt hauria estat un moment bonic per a ells, però els altres n'haurien quedat exclosos. Calia que baixessin. No hem de fugir del món, sinó estimar el nostre temps, en el qual Déu ens ha posat no sense raó. Només podem ser feliços compartint amb els germans i les germanes la gràcia rebuda, que el Senyor ens regala dia rere dia.

Benvolguts joves, no tingueu por de compartir amb tothom l'esperança i l'alegria de Crist ressuscitat! L'espurna que s'ha encès en vosaltres, cuideu-la, però alhora doneu-la: us adonareu que creixerà. No podem guardar l'esperança cristiana només per a nosaltres mateixos, com un sentiment bonic, perquè està destinada a tothom. Aproveu-vos en particular a aquells amics vostres que aparentment somriuen, però que per dins ploren, pobres d'esperança. No us deixeu contagiar per la indiferència i l'individualisme. Mantingueu-vos oberts, com canals pels quals l'esperança de Crist pugui fluir i difondre's en els ambients on viviu.

«Crist viu, esperança nostra, i ell és la més bonica joventut del món» (Exhort. Ap. *Christus vivit*, 1). Així us ho vaig escriure fa gairebé cinc anys, després del Sínode dels Joves. Us convido a tots vosaltres, especialment als qui esteu compromesos en la pastoral juvenil, a tenir de nou a les vostres mans el document final de 2018 i l'exhortació apostòlica *Christus vivit*. Ha arribat el moment de fer junts un balanç i treballar amb esperança per a la plena aplicació d'aquell inoblidable Sínode.

Encomanem tota la nostra vida a Maria, Mare de l'Esperança. Ella ens ensenya a dur en nosaltres Jesús, la nostra alegria i esperança, i a donar-lo als altres. Bon camí, benvolguts joves! Us beneixo i us acompanyo amb la pregària. I, si us plau, vosaltres també pregueu per mi.

Francesc

Roma, Sant Joan del Laterà, 9 de novembre de 2023, festa de la Dedicació de la Basílica del Laterà